

Tadqiqot **UZ**

**ЎЗБЕКИСТОН
ОЛИМЛАРИ ВА
ЁШЛАРИНИНГ
ИННОВАЦИОН
ИЛМИЙ-АМАЛИЙ
ТАДҚИҚОТЛАРИ
МАВЗУСИДАГИ КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ**

2021

- » Хуқуқий тадқиқотлар
- » Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
- » Тарих саҳифаларидаги изланишлар
- » Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
- » Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
- » Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
- » Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар
- » Маданият ва санъат соҳаларини ривожланиши
- » Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
- » Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
- » Физика-математика фанлари ютуқлари
- » Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
- » Кимё фанлари ютуқлари
- » Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
- » Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
- » Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

**30 IYUN
№29**

CONFERENCES.UZ

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 29-КЎП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ
8-ҚИСМ**

**МАТЕРИАЛЫ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ
29-МЕЖДИСЦИПЛИНАРНОЙ ДИСТАНЦИОННОЙ
ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИИ НА ТЕМУ "НАУЧНО-
ПРАКТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ"
ЧАСТЬ-8**

**MATERIALS OF THE REPUBLICAN
29-MULTIDISCIPLINARY ONLINE DISTANCE
CONFERENCE ON "SCIENTIFIC AND PRACTICAL
RESEARCH IN UZBEKISTAN"
PART-8**

ТОШКЕНТ-2021

УУК 001 (062)

КБК 72я43

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" [Тошкент; 2021]

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" мавзусидаги республика 29-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 30 май 2021 йил. - Тошкент: «Tadqiqot», 2021. - 17 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн конференция 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўзда тутилган вазифа - илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга бағишланган.

Ушбу Республика илмий конференцияси таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илғор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, ечимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари таҳлил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1. Ҳуқуқий тадқиқотлар йўналиши

Профессор в.б., ю.ф.н. Юсувалиева Рахима (Жахон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2. Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар

Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна (Фарғона давлат университети)

3. Тарих саҳифаларидаги изланишлар

Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4. Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни

Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

5. Давлат бошқаруви

Доцент Шакирова Шохидат Юсуповна (Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети)

6. Журналистика

Тошбоева Барноҳон Одилжоновна (Андижон давлат университети)

7. Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар

Самигова Умида Хамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

8.Адабиёт

PhD Абдумажидова Дилдора Рахматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг туган ўрни

Phd Вохидова Мехри Хасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар

Турсунназарова Эльвира Тахировна (Навоий вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

11.Жисмоний тарбия ва спорт

Усмонова Дилфузахон Иброхимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш

Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши

Бобохонов Олтибой Раҳмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн

Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Муסיқа ва ҳаёт

Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар

Доцент Нормирзаев Абдуқайом Раҳимбердиевич (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари

Доцент Соҳадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманган муҳандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар

Т.ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари

Раҳмонова Доно Қаххоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

22. Биология ва экология соҳасидаги инновациялар

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

23. Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари

Доцент Сувонов Боймурод Ўралович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

24. Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

Phd доцент Қаҳҳоров Ўктам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

25. География

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

Тўпламга киритилган тезислардаги маълумотларнинг ҳаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдир.

© Муаллифлар жамоаси

© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

АДАБИЁТ

1. Shoira Karimova, Sobirova Saodatjon Tohirjon qizi XUDOYBERDI TO‘XTABOYEVNING “BIRINCHI DARAXTIM” HIKOYASIDA USTOZ OBRAZINING AHAMIYATI	7
2. Abduraxmanova Dildora Raxmatullayevna VATAN MADHINI KUYLAGAN SHOIR	9
3. Nazarova Barno Djo`rayevna CHO`LPON IJODIGA BIR NAZAR	11
4. Бурханова Феруза Абдураззоқовна, Иномалиева Зилола Фурқат кизи “МАҲБУБ УЛ-ҚУЛУБ”- ҚОМУСИЙ ОБИДА.....	13

АДАБИЁТ

XUDOYBERDI TO‘XTABOYEVNING “BIRINCHI DARAXTIM” HIKOYASIDA USTOZ OBRAZINING AHAMIYATI

Shoira Karimova

Xorazm viloyati Xonqa XTB

Filologiya fanlari metodisti

Telefon:+99897-211-9434

Sobirova Saodatjon Tohirjon qizi

Xorazm viloyati Xonqa tumani

28-maktab o‘qituvchisi

Telefon:+99893-7512870

Sobirova_1994@inbox.ru

Annotatsiya: Ushbu maqolada Xudoyberdi To‘xtaboyevning “Birinchida daraxtim” hikoyasidagi obrazlarning xarakterlari, asarda ustoz obrazining roli va hikoyaning g‘oyaviy maqsadi ochib berildi.

Kalit so‘zlar: “Sir ochildi”, bosh qahramon, xarakter, hikoya Abduqodir Nabiyev, Odil Usmonovich.

Xudoyberdi To‘xtaboyev asarlari yumorga boyligi, bolalar hayoti, ularning o‘ziga xos tabiati, xususiyatlari, ruhiy kechinmalari nihoyatda jonli, qiziqarli va bolalarbop yo‘sinda mahorat bilan tasvirlanishi jihatidan ajralib turadi. Adib o‘zbek bolalar adabiyotini jahon miqyosiga olib chiqqan ijodkorlardan biridir. Uning “Sir ochildi” to‘plamiga kiruvchi “Birinchida daraxtim” hikoyasi kichik asar bo‘lsa ham o‘zida yuksak ma‘naviy ibratni jamlagan. Hikoyaning bosh qahramonlari qishloqning bosh bog‘boni Abduqodir Nabiyev va uning maktabdagi ustoz Odil Usmonovich. Muallif asarni yozishda bosh qahramon Abduqodirning tilidan hikoya qilishni afzal ko‘radi. U yoshligida juda injiq bo‘lgan. O‘zining ta‘biri bilan aytganda “Yoshligimda juda dangasa edim, uyquni juda sevardim. Shunaqa dangasa edimki, hatto oyim pishirib ketgan tuxumni archigani erinib, ukamga teng sherikka architardim. Archib bergani uchun teng yarmini o‘zi yerd. Hech qachon yangi tufli kiymasdim, ipini o‘tkazgani erinib akamning eski tufisini kiyardim. Kamdan kam yuvinardim, hozir yuvinganim bilan birpasdan keyin yana kir bo‘ladi, deb yaxshisi, yuvinmay qo‘ya qolardim”. Xullas, u dangasa maktabda ham hammadan orqada qolib yuradigan “ikkichi” o‘quvchi bo‘lgani bilan, konglida kiri yo‘q, jaydari bola edi. Uning maktabiga yangi o‘qituvchi Odil Usmonovich ismli “bo‘yi novcha, qovog‘i soliq, peshonasi do‘ng” bir kishi keladi. U kishi Abduqodirlarning tashqari hovlisida yashay boshlaydi. Muallim bo‘lgani uchunmi bolaning dadasi va oyisi ham unga farzandalarining hech narsaga qiziqishi yo‘qligidan, dangasaligidan xafa bo‘lib gapirishibdi. Buni eshitgan muallim Abduqodirning o‘ziga bir kuni “Bo‘lmagan gap, siz hech ham dangasa emassiz to‘g‘rimi?” deb savol beradi. Abduqodir esa unga javoban “To‘g‘ri aytasiz, men hecham dangasa emasman! – dedim birinchi marta yaxshi gap eshitganim uchun o‘zimda yo‘q sevinib” deydi. Ta‘lim jarayonida ko‘plab o‘qituvchilardan u yoki bu o‘quvchidan nolishlaridan, qaysidir o‘quvchining dars tayyorlamasligi yoki dangasaliklaridan nolishlariga ko‘p duch kelamiz. Aslida o‘quvchining yomoni bo‘lmaydi. Bu xususda Tursunoy Sodiqova shunday fikrlar bildirgan: “Tarbiyachilikda eng xunuk narsa – o‘qituvchining o‘quvchidan shikoyat qilishidir. Oramizda shundaylar bor, bolalarni yaxshi-yomonga ajratadilar. Hatto ayrimlarini o‘zlariga dushman saylab, uni qitmirlilik bilan ta‘qib qiladilar. Hali o‘qituvchilar xonasiga, hali direktor, hali ilmiy mudir qoshiga ta‘zirini bermoqqa tortqilaydilar. Darslaridan quvib soladilar. O‘sha sinfga rahbar bo‘lgan muallimga kun yo‘q, ko‘zga ko‘rindi deguncha shikoyat! Hoy, birodar, bu bilan zaifligingni, yaroqsizligingni tomga chiqib e‘lon qilmayapsanmi?”

Ba'zan oldidan duch kelib qolsa, o'sha shaddod o'quvchining xulq-atvoridan noroziliklarini o'quvchining o'ziga ham aytadigan ustozlar uchrab turadi. Bu bilan o'sib borayotgan niholni ildiz yoyib yerga mustahkam o'rnashishi o'rniga uni toptashdan boshqaga erishilmaydi. Hikoya qahramoni Abduqodirjonni ham ko'pchilik salbiy fikrlari bilan ko'nglini cho'ktirgan, undagi salbiy illatlarni yanada ildiz yoyishiga sabab bo'lgan.

Biroq haqiqiy ustoz nomiga loyiq bo'lgan inson Odil Usmonovich ilk bora murg'ak bolaning ko'nglida umid uchqunlarini alangalatgan. Unga "Ko'chada asfaltning ostida ko'kargan giyoh nurga intilgani uchun o'zidan ming barobar qattiq asfaltni yorib chiqarkan. Qaror qat'iy bo'lsa, odam juda zo'r bo'ladi. Suv tomchisi o'zi juda oz-u, hech tinmagani uchun toma-toma qattiq toshlarni teshib o'tarkan. Siz giyohdan zo'rsiz. Siz tomchidan zo'rsiz. Faqat sizda maqsad yo'q!" deb uning o'ziga ochiqchasiga gap ochib, u haqida ijobiy fikr bildirgan samimiy inson edi. Abduqodir ham umrida birinchi marta o'zi haqida o'zi maqtov eshitganiga quvonadi va bu mehribon odamni men ham ko'nglini ko'tarish uchun nimadir qilay deb ahd qiladi. Bir kuni ustozini xursand qilish uchun ustozni yashaydigan tashqari hovli sahnini chopib yerni sug'oraman deb uxlab qolganidan butun hovli suvga to'lib ustozining karovatigacha ko'tariladi. Bu holat sababli ustozni boshqa joyga ko'chib ketadi, uni qaytarish uchun esa bola hovliga gul ekadi va to'rt tup olma ko'chati o'tqazadi. O'zining bu qilgan ishlarini esa Odil Usmonovich yoniga borib sizga yaxshilik qilmoqchi bo'lib shu ishlarni qildim, endi hovliga qayting deydi. Ustozni unga "Eng kamida fandan "besh" baho olasiz. Olgan kuningiz to'ppa to'g'ri chamadonimni ko'tarib boraveraman... Men sizga o'zimga ishongandek ishonaman. Hatto, siz astoydil kirishsangiz 6-"B" ning a'lochi o'quvchisi bo'lib qolishingiz mumkin", Bolalar e'tiborga tashna, maqtovga o'ch bo'lishadi, o'qituvchi uni bir kichkina maqtov bilan to'g'ri yo'lga boshlashi, bir noo'rin tanqid bilan esa ko'nglini chil-chil sindrishi mumkin. Odil Usmonovichning yuqoridagi gaplari shunday sehrli qudratga ega bo'ldiki 6-sinf gacha o'qishga qiziqishi bo'lmagan Abduqodir o'z oldiga yangi maqsadlar qo'yib, g'ayrat bilan harakat qila boshlaydi. Ustozni shaharga ketishi oldidan unga atab ekkan gullar va nihollarni ko'rsatganda, Odil Usmonovich unga "Sizdan ajoyib bog'bon chiqadiganga o'xshab qoldi-ku", deya birgina aytgan ruhlantiruvchi so'zlari sabab kelajakda o'quvchi bog'dorchilik agronomi bo'lib yetishadi. Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, o'qituvchilarning roli hayotda katta ahamiyatga ega. Ular hamisha o'z o'quvchilariga mehr, ishonch va e'tibor bilan ta'lim bersa, albatta, buning samarasi kelajakda o'z mevasini bermay qolmaydi. Yuqorida maqola boshida Xudoyberdi To'xtaboyevni bolalar adabiyotining zabardast vakili sifatida tilga olgan edik, ammo so'ngso'z o'rnida ushbu kichik hikoya biz kattalar uchun ibratdek yozilgandek go'yo.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. "Dunyo buyuk uquvxonadir", Tursunoy Sodiqova T.:2013
2. "Sir ochildi", Xudoyberdi To'xtaboyev T.:2019 "Cho'lpon"
3. Adabiyot nazariyasi. T.: 1970. "O'qituvchi" nashriyoti

VATAN MADHINI KUYLAPAN SHOIR

Abduraxmanova Dildora Raxmatullayevna

Surxondaryo viloyati Termiz shahar
9-ayrim fanlar chuqur o'rganiladigan
ixtisoslashtirilgan maktabining
ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada buyuk shoir Muhammad Yusuf vatanga bo'lgan muhabbatini o'z she'rlarida aks ettirgan, she'rlarida vatan madhini kuylagan, xalq dardini o'z dardi deb bilgan va o'z ijodini takrorlanmas satrlarda ifoda eta olgan shoir sifatida yuksak cho'qqilarga erishganligi haqida fikrlar berilgan.

Kalit so'zlar: Muhammad Yusuf, shoir, yozuvchi, ijodkor, vatan, adabiyot, o'y, xayol, she'r, "Vatanim", "Iqror".

O'zbekiston xalq shoiri Muhammad Yusuf– o'zbek xalqi qalbida mangu yashashdek baxtga musharraf bo'lgan noyob iste'dod egasi edi. U o'zining bor mehr-muhabbatini, ilhomini xalqiga, Vataniga bag'ishlagan.

Muhammad Yusuf – shoir, yozuvchi – umuman ijodkorlar o'y - hayollari, qalb haqiqatlarini o'z ijod na'munalarida ifoda eta olish imkoniyatiga ega bo'lgan, Olloh nazari tushgan iste'dod egasidir.

O'zbekiston qahramoni Ozod Sharafiddinov shoir haqida shunday fikrlarni bildiradi. "Muhammad Yusuf degan shoir she'riyatga qanday kirib kelganini adabiyotimiz sezmay ham qoldi. Ammo u tezda hammani hayron qoldirib, og'izga tushib ketdi. Uning ijodi haqida gap ketganda, ko'pincha qo'shiqlarini tilga oladilar. U qo'shiq yozgan ham, o'zini qo'shiqchi shoir hisoblagan ham emas. Uning yozganlari nihoyatda dolzarb, juda jiddiy ammo xalq tiliga juda yaqin va ravon tilda yozilgan".

Shu o'rinda shoirning "Vatan" nomli she'r misralariga e'tiborimizni qaratamiz.

Ey menga ertaklar so'ylagan Zamin,
Ergashib izingdan qolmasman sening.
O'zgalar nazdida Bog'i Eraming
Jiydang yaprog'iga olmasman sening.
Vatan, qayda bo'lmay sen hamrohimsan,
Bobolarim yotar sajdagohimsan.

Ana shunday oddiy misralari insonning eng nozik qalb torlarini chertib oladi, o'z vataniga shunday muhabbat bildiradiki, hattoki dunyodagi eng go'zal deb kelingan Eram bog'larini o'zbekning jiydasi yaprog'iga ham alishmaydi. She'rlarini kuzatib sodda, xalqona, juda mazmundor ekanligiga amin bo'lamiz.

Muhammad Yusufning "Vatanim" she'rini bir eslaylik:

Men dunyoni, nima qildim,
O'zing yorug' jahonim,
O'zim xoqon,
O'zim sulton,
Sen taxti Suloymonim,
Yolg'izim,
Yagonam deymi,
Toppingan koshonam deymi,
O'zing mening ulug'lardan Ulug'imsan,
Vatanim....

Shoir Vataniga shunday muhabbatini ko'rsatadi. Qalbining tub tubidagi tuyg'ularini o'z misralarida namoyon qiladi. Shoir bu she'rida Vatanidan faxrlanadi, uni har balolardan asraguvchi tumorga qiyoslaydi. Har bir bandi oldida Vatanga beriladigan sifatlar "ulug'imsan", "ilig'imsan", "qo'rig'imsan", "cho'lig'imsan", "urug'imsan", "qudug'imsan" kamida yuz yillik hodisalar natijasi, quvonchi, alaminifoda etib keladi. Shoir she'riyatida Vataniga muhabbati ana shunday takrorlanmas tarzda ifodalanadi. U har bir giyohdan tortib daraxtgacha, zarradan ummongacha ularda vatan qiyofasini ko'radi, muhabbatini ifoda etadi. Uning quyidagi "Iqror" sheri ham vatanga

bo'lgan muhabbati beqiyos ekanligini ko'rsatadi:

O ota makonim.

Onajon o'lkam,

O'zbekiston, jonim to'shay soyanga.

Sendey mehribon yo'q,

Seningdek ko'rkam.

Rimni alishmasman bedapoyanga.

U nimani yozgan bo'lsa, hayotda ham yozganlariga amal qilib yashaydi. Pokiza inson bo'lganligi bois ham uning yozganlarida insonlarida ruhining tub tubigacha yetib boruvchi samiyiy ohanglar ufuhib turadi. Bu ohanglar xalqchil ruh bilan sug'orilgan bo'lib xalqning ma'naviyatini yuksalishiga xizmat qiluvchi qimmatbaho bir manbaaga aylanib ulgurdi. Vatan madhini kuylagan, yurt, xalq dardini o'zining dardi deb bilgan va o'z ijodida takrorlanmas satrlarda ifoda eta olgan shoir sifatida yuksak cho'qqilarni zabt etti. Muhammad Yusuf ijod qalblarda mangu yashaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Sharafiddinov O., Muhammad Yusuf. Saylanma. T., 2007
2. M.Yusuf. Saylanma. Toshkent. 2005.
3. M.Yusuf. Ulug'imsan Vatanim. Toshkent. 2010

CHO'LPON IJODIGA BIR NAZAR

Nazarova Barno Djo'rayevna
Хо'шboqova Dilafruz Panjiyevna
Surxondaryo viloyati Termiz tumani
12-IDUM ona tili fani o'qituvchilari
ter12-idum@inbox.uz +998903753200

Annotatsiya: Ushbu maqolada Yosh shoirlar orasida o'zining shoirlik kuchini ochiq tanita olgan eng birinchi shoir- Abdulhamid Sulaymonqul o'g'li Cho'lpon butun ijod yo'li davomida "Kecha va kunduz"dek barkamol roman muallifi.

Kalit so'zlar: "Kecha va kunduz", Cho'lpon ijodi, publitistika, Zebi obrazi, ijtimoiy tuzum, poetika, lirika, millatparvar adib, ijtimoiy muhit.

Yozuvchi, ijodkor qaysi zamonda yashamasin, o'z davridan uzoqlab ketolmaydi, mavjud tuzum uning ijtimoiy, siyosiy estetik qarashlariga, albatta, o'z ta'sirini ko'rsatadi. Yosh shoirlar orasida o'zining shoirlik kuchini ochiq tanita olgan eng birinchi shoir- Abdulhamid Sulaymonqul o'g'li Cho'lpon butun ijod yo'li davomida inson va tabiatdan uyg'unlik izladi.

Bugungi yosh kitobxonlar Cho'lponni ko'proq dilbar lirik she'rlar, "Kecha va kunduz"dek barkamol roman muallifi, mohir tarjimon sifatida biladi. Keksa ziyolilarimiz esa bu ko'pqirrali iste'dod sohibini faol jurnalist, noshir, jo'shqin maqolanavis ham bo'lganini yaxshi eslaydi. Cho'lpon maqolalari adib ijodiy merosining salmoqli qismini tashkil etadi.

U ijoddagi ilk qadamlaridayoq publitistikaga murojaat etgan. 20- yillarda turli mavzularda, xilma-xil adabiy shakllarda g'oyat barakali ijod qilgan. Bu maqolalari adib shaxsi, ijodi, hayoti haqidagi tasavvurimizni xiyla boyitadi.

Cho'lponning "Kecha va kunduz" romani keng kitobxonlar orasida sevib o'qiladigan romandir. Cho'lpon kuni kecha faqat ro'zg'or ishlari bilan band bo'lgan, zulm qamchisini o'z yelkasida sinab kelgan xotin-qizlar masalasiga alohida e'tibor qaratdi. Va xuddi shu mavzuda ikki qismdan iborat "Kecha va kunduz" romanini yozishga kirishdi. Roman voqealari XX asr boshlarida ro'y beradi. Asarda tasvir etilgan voqea birinchi jahon urushi endigina boshlangan kezlarda O'zbekistondagi viloyatlarning birida bo'lib o'tadi.

Yozuvchi ana shu tarixiy davrni badiiy va tahlil etish maqsadida Zebi obrazini bosh qahramon qilib tanlagan. Kitobxon Zebi orqali asarda tasvirlangan voqealar oqimiga kirib borar ekan, tilga olingan davrda bir tomondan oddiy xalqning, ikkinchi tomondan boylar va amaldorlarning qanday tashvishlari va orzulari bilan yashayotgani qanday turmush tarzini kechirayotganini ko'rsatadi. Yozuvchi Zebi tushib qolgan ana shu tarixiy muhitni shafqatsiz ravishda ochadi. Cho'lpon "Kecha va kunduz" romani orqali o'zbek xalqi tarixining muhim bir davrini keng ko'lamda tasvirlab berdi. Mavjud ijtimoiy tuzumni o'zgartirish mustamlakachilik kishanlarini parchalash lozimligi haqidagi fikr Cho'lpon ijodining bosh masalasi sifatida bu romanda katta bir kuch bilan ifodalanildi. Asarda tasvirlanayotgan voqealardan chiquvchi xulosa shuki, Zebi yashagan davrni tag-tomiri bilan o'zgartirish kerak. Agar o'zgarish bo'lmasa, jamiyatning Zebi singari pok va go'zal farzandlari bo'g'ib tashlanaversa, u holda xalqning va o'lkaning ahvoli og'irlashadi.

Bizning zamonaviy adabiyotimizga bog'liq muammolardan biri shundaki, u haqda yurtimizdan tashqarida juda kam bilishadi. Badiiy asarlarimiz xorijiy tillarga kam tarjima qilingan, albatta, rus tilidan tashqari. O'zbek adabiyotining shoh asarlaridan biri bo'lmish "Kecha va kunduz" romanining so'nggi yillarda oldiniga rus tiliga keyin fransuz tiliga ilk tarjimalari nashrdan chiqqanligi juda quvonarli holdir. Shu o'rinda yozuvchining ijodi haqida yana bir ma'lumotni aytib o'tish joizki, Cho'lponning she'riyat yo'nalishi ham o'zbek she'riyatining alohida sahifasini belgilaydi. Yangi o'zbek she'riyatini ruh va ohang, mazmun va shakl jihatidan yangilashda shoirning xizmatlari benihoya kattadir. U ulug' yozuvchilarimiz Navoiy, Bobur, Fuzuliyning obraz yaratish mahoratidan ijodiy ta'sirlanib, original poetik shakllar kashf etgan. Yozuvchi o'zini doimo tabiat qo'ynida his qilgan. Cho'lpon o'zidan keyingi shoirlarga ijodiy ta'sir ko'rsatdi. Uning she'riy mahorati o'z davrining munaqqidlari tomonidan e'tirof etilgan.

«Kecha va kunduz» romani Cho'lpon ijodiy biografiyasida ham, o'zbek romanchiligi tarixida ham alohida o'rin tutadi. Chunki bu asarda Cho'lponning hayotda orttirgan bilim va tajribalari, she'riyat va dramaturgiya sohasida erishgan badiiy mahorati jamlandi. Shuning uchun romanni

o'qiganda uni shoirona ko'ngil egasi yozgani, ko'p o'rinlarda yozuvchining lirik kayfiyati yaqqol sezilib turadi. Cho'lpon XX asr boshlaridagi Turkiston ijtimoiy muhiti, xususan, chorizmning bosqinchilik siyosatining ichdan yemirilib borayotgani, mahalliy amaldorlarning razil qilmishlarini real aks ettiradi. Muallif millatparvar adib sifatida o'zbek xalqining turmushida boshlangan ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-ma'rifiy o'zgarishlarni, yuragini o'rtagan hayotiy muammolarni zo'r mahorat bilan bayon etadi.

Cho'lpon Vatan va millat shoiri edi. U nihoyatda murakkab, ayniqsa, ijodda hurfikrlikka kishan urilgan bir davrda ijod qildi. Shu boisdan Cho'lpon she'riyati bag'ridan Vatan va millat qismatini yulib olib bo'lmaydi. Bu tuyg'ular shoirning butun ijodidan o'chmas iz bo'lib qoladi. Shoir inson va tabiat, ijodkor va muhit haqidagi she'rlarida davrning haqqoniy manzaralarini muhrlab ketdi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Rajabova X. I "Adabiyot darslarida Cho'lpon ijodi"
2. "Yangi O'zbekiston" gazetasi -2020 y16 iyun 108-son,
3. Bahrom Ro'zimuhammad. "Kunduz sarhadlari". T.: Mehnat, 1999
4. WWW.literature.uz
5. <http://ziyonet.uz>

“МАҲБУБ УЛ-ҚУЛУБ”- ҚОМУСИЙ ОБИДА

Бурханова Феруза Абдураззоқовна

Низомий номидаги ТДПУ Ўзбек тили ва
адабиёти кафедраси мудири, (PhD)
feruzaburhanova86@gmail.com

Иномалиева Зилола Фурқат кизи

Низомий номидаги ТДПУ Ўзбек тили ва
адабиёти йўналиши 2 курс талабаси

Аннотация: Ушбу мақолада буюк мутафаккир шоир Мир Алишер Навоийнинг фалсафий, ахлоқий, таълимий қарашлари жамланган “Ҳайрат ул- аброр” ва “Маҳбуб ул- қулуб” асарлари тадқиқ этилади.

Калит сўзлар: Асар, ахлоқ, детал, комил инсон, композиция, маънавият, образ, роман, рамз, ғоя, фожиа, тавозе (камтарлик) ва одоб, ҳикмат, сабр, қаноат, қисса, ҳикоя.

Низомиддин Мир Алишер Навоий ижодий мероси инсоният бадиий тафаккури ривожда ниҳоятда катта аҳамият касб этади. Зеро, мутафаккир шоир яратган асарлар замирида эзгулик, тинчлик, ҳамжиҳатлик, чин инсонийлик каби умуминсоний ғоялар юксак маҳорат билан тараннум этилади.

Маълумки, Мир Алишер Навоий ҳазратлари умр поёнида ёзган асарларидан бири “Маҳбуб ул-қулуб” (Қалбларга сеvimли бўлган китоб) саналиб, унда мутафаккирнинг одам ва олам ҳақидаги фалсафий мушоҳадалари, ибратомуз қарашлари ҳикмат ва ҳикоятлар билан асосланган. 1500 йилда ёзилган мазкур асарда инсон эгаллаши керак бўлган юксак инсоний фазилатлар лирик жанрлар (байт, китъа, рубоий), бадиий ташбеҳлар, рамз ва мажозлар ҳамда ибратли ҳикоятлар воситасида ёритилади. Асар маърифий-дидактик руҳда ёзилган. Шу боисдан манбаларда Юсуф Хос Ҳожибнинг “Қутадғу билиг”, Носир Хисравнинг “Саодатнома” ва “Рўшноийнома”, Саъдийнинг “Тулистон” ва “Бўстон”, Абдурахмон Жомийнинг “Баҳористон” китоблари типига кирувчи маърифий-дидактик асар сифатида юксак баҳоланади.

“Маҳбуб ул-қулуб” анъанавий тарзда Оллоҳга ҳамд, пайғамбарларга наът ҳамда ўз хасби ҳоли баёни билан бошланиб, композицион қурилишига кўра уч қисмдан иборат. Асарнинг муқаддима қисмида Алишер Навоий ҳаётнинг паст-баландини, оқ ва қора томонларини кўрган тажрибали донишманд сифатида, китобхонни, хусусан ёш авлодни ҳар хил тоифа одамларнинг хислатлари ва ҳар табақанинг аҳволидан хабардор қилишни, муносиб одамлар хизматида бўлиш ва номуносиб кишилар суҳбати ҳамда таъсиридан ўзларини тортиш, сирларни ҳар кимга айтмаслик, шайтонсифат кишиларнинг макрига алданмаслик, синалмаган одам билан дўстлашиш, суҳбатлашишдаги йўл-йўриқлар, тажрибалари билан ўртоқлашишни мақсад қилади.

Не билгай ул кишиким, шахду майни тотмайдур,

Ки васли, ҳажр киби ул чучукдурур, бу аччиқ.

Билур залил мусофирки, пўя айларда эрур.

Куму тўзонг юмшоғ, тоғу хародур қатиғ¹.

Тажнис санъати асосида қурилган мазкур китъадан аён бўлаётирки, асал ва майни таътиб кўрмаган инсон висол ва ҳижроннинг аччиқ ва ширинлигини билмайди, чўл кумининг юмшоқлиги ва тоғ тошининг қаттиқлигини сафарда машаққат чекган йўловчи, мусофиргина яхшироқ англайди. Олам ва одамни, ҳаётнинг моҳиятини англаш ҳар бир инсон учун зарурий эҳтиёж. Демак, шоир ушбу асарда ўз олдида англантишдек юксак мақсадни кўяди. Бу мақсадни туйғуларни тўлқинлантирадиган, қалбларни поклайдиган, маънавиятни юксалтирадиган даражада юксак бадиий маҳорат билан амалга оширади.

Биринчи қисмда жамият аъзолари, уларнинг аҳволи ва касб-корлари, фазилат ва нуқсонлари ҳақида сўз юритилади. Бу қисм қирқ фаслдан ташкил топиб, “Одил, золим, жоҳил ва фосиқ подшоҳлар”, “Исломпаноҳ беклар”, “Номуносиб ноиблар”, “Вазирлар”, “Диёнатсиз садрлар (Амалдорлар)”, “Ясовуллар”, “Лашкарлар ва қора чериклар”, “Шайх

¹ Навоий А.Маҳбуб ул-қулуб. –Т.: Sano-standart, 2018 .Б-12.

ул-ислом”, “Қозилар”, “Қонуншунос муфтийлар”, “Мударислар”, “Табиблар”, “Шоирлар”, “Котиблар”, “Қўшиқчи ва чолғучилар”, “Қисса тўқувчи ва Қиссахонлар”, “Насихат аҳли ва воизлар”, “Савдогарлар”, “Сайёр хунарманд ва санъаткор усталар”, “Миршаблар”, “Дехқонлар”, “Безори ва Разиллар”, “Овчилар”, “Гадолар”, “Риёкор шайхлар”, “Дарвешлар” кабилар зикрига бағишланади¹.

Адолат ва тўғрилиқ кишилик жамияти, инсониятнинг таянч устунларидан саналади. Эгрилик, порахўрлик жамиятни ҳам, инсониятни ҳам таназзул сари етакловчи иллатдир. Асарнинг “Қозилар зикри”га бағишланган фаслида мутафаккирнинг адолат, ростлик, диёнат, илм ва ҳикматнинг афзаллиги-ю эгрилик, ёлғон, иккюзламачилик, ичкиликбозлик, порахўрликнинг тубанлиги ҳақида ҳикматомуз фикрлар баён этилади. “Агар тўғри чизик ҳар томон майл қилса – эгилса, у эгри бўлади. Чолғу асбоби созланмаса, унинг овози бузилади. Қозининг ҳукми элнинг моли ва жонига дахлдор экан, унинг шиори тўғрилиқ ва адолат бўлмоғи лозим”². Ҳазрат Навоий қозилар мисолида бутун инсониятни тўғрилиқ, адолат, поклик сари йўллашни, бузиқ чолғу асбобини кирланган қалбига менгзаб, сўзи ва амали бир бўлмаса, қалби Оллоҳни таниб поклик йўлини тутмаса, ижтимоий ва маънавий таназзулга маҳкум эканини англатишга уринади.

Инсоннинг руҳини даволамай туриб танани даволаш мушкул. “Табиблар зикрида” айнан шу масалага урғу қаратилиб:

Ҳозиқ табиби хушгўй тан ранжиға шифодур,
Омию тунду бадхўй эл жонига балодир³.

“Ширин сўз жон озиғи” деганларидек, сўзи ёқимли табиб инсон дардига даводир, билимсиз, баджаҳл ва бадъфел табиб эса эл жонига жафо етказиши ҳақидаги ҳаётий ҳикмат келтирилган байт мазмунида ифодаланади.

Алишер Навоий “Мактаб аҳли зикрида” мактабдор домлалар ҳақида сўз юритиб, уларнинг қилган амаллари ва хусусиятларига кўра икки гуруҳга ажратади. Биринчи гуруҳ: таъмагир, раҳмсиз, ақли паст, қалби тош, бегуноҳ болаларга жафо қилувчи. Иккинчи тоифа фидойи, сабр-тоқатли, метин иродали, ақл-ҳикмат соҳибларидир. Устоз ва муаллимларнинг машаққатли ва шарафли фаолияти одатда шамга қиёсланади. Шам ўзи ёниб тугасада оламни чароғон этади, устозлар ҳам бутун куч-ғайрати, интеллектини сарфлаб, руҳан толиқса-да шогирдларга илм-зиёсини таратишда давом этади. Алишер Навоий мазкур фаслда устоз ва мураббийларнинг болалар тарбиясидаги машаққатли меҳнати ҳар қандай бақувват кишини ҳам чарчатишини, бундай ишни дев ҳам қила олмаслигини қайд этиб, болаларда муаллимнинг ҳаққи кўп эканини ёзади. Келгусида шогирд подшоҳ бўлиб кетсада, ўз муаллимига қуллик қилиши лозимлигини ёхуд шогирд шайх ул - ислом ва қозилик даражасига етса ҳам, устози ундан рози бўлса, Тангри ҳам рози бўлишини баён этади. Минг машаққат ила бетаъма ўргатилган ҳар бир ҳарфнинг ҳаққини минг тилло билан ҳам узиш мумкин эмаслигини куйидаги шоҳ байт орқали ифодалайди:

Ҳақ йўлида ким сенга бир ҳарф ўқитмиш ранж ила,
Айламак бўлмас адо, онинг ҳаққин юз ганж ила⁴.

Шоирнинг ушбу байти устоз ва муаллимлар шарафига қўйилган назмий обида, юксак эхтиром намунасидир.

Насихат аҳли ва воизлар ҳақида ҳам пурҳикмат фикрлар келтирилиб, воизлар ҳалқни тўғри йўлга бошловчилар, Ҳақни танитгучилар сифатида шарафланади. “Воиз шундай бўлиши керак-ки, унинг мажлисига холи кирган тўлиб, ва тўла бўлиб кирган эса холи бўлиб чиқсин. Воиз олим ва таквадор бўлиши керак, унинг насихатига амал қилмаган одам гуноҳкор бўлади. Агар у бошқаларга буюрса-ю, ўзи амал қилмаса, унинг сўзи ҳеч кимга фойда (таъсир) қилмайди”⁵. Ҳақиқий воизнинг мажлиси тингловчиларни маънавий-руҳий баркамолликка эришишида, қалбан покланиш, руҳат енгил тортишига хизмат қилиши уқтирилади.

Асарда олиб сотарлар тўғрисида элнинг зарари – уларнинг фойдаси, енгил олиб, оғир

¹ Бу ҳақда қаранг: Т.: Sano-standart, 2018.Б-235

² Навоий А.Маҳбуб ул-қулуб. –Т.: Sano-standart, 2018 .Б – 27.

³ Навоий А.Маҳбуб ул-қулуб. –Т.: Sano-standart, 2018 .Б – 31.

⁴ Навоий А.Маҳбуб ул-қулуб. –Т.: Sano-standart, 2018. Б – 35.

⁵ Навоий А.Маҳбуб ул-қулуб. –Т.: Sano-standart, 2018. Б – 41.

сотиш масадлари экани қораланса, деҳқонлар ерга қилган ҳаракати билан элга озиқ-овқат ва баракат келтириши улуғланади. Ҳалол деҳқоннинг бирига Тангри етти юзни бериши таъкидланади. Дарҳақиқат, деҳқонлар ерга барака уруғини сочувчи, элни ризқ-рўзини таъмин этувчи меҳнатсевар инсонлар саналади. Шоир деҳқонларнинг чин инсоний фазилатларини қуйидаги қитъада ифодалайди:

Кимки деҳқонлиғ айлади пеша,
Дағи нон бермак ўлди анга шиор.
Бўйла кимса улувви рифъатдин,
Одам ўлмаса одамий худ бор¹.

Деҳқончиликни касб этган кишиларнинг иши ризқ-нон улашмоқдир, бундай кишиларни Одам Аточа бўлмаса ҳам чин инсонийлиги бордир.

Такаббурлик, лоқайдлик ва мактанчоқлик каби иллатлар “Ғариб ва бечоралар зикри” га бағишланган фаслда қаттиқ қораланиб қуйидаги байт келтирилади:

Киши агар киши улса, ўзин киши демагай,
Қилурда ҳеч ишини ҳам, киши иши демагай².

Яъни ҳақиқий инсон иложсиз, мушкул ишни бажарса-да, бу ишни мен қилдим деб мактанмайди.

Иккинчи қисм: яхши феъллар хосияти ва ёмон феъллар касофати ҳақида бўлиб, ўн бобдан ташкил топган. “Тавба”, “Зухд”, “Таваккул”, “Қаноат”, “Сабр”, “Тавозе (камтарлик) ва одоб”, “Зикр”, “Таважжух”, “Ризо”, “Ишқ” зикрига бағишланган ҳар бир мақолат ибратли ҳикоятлар билан муқояса қилинади. Биринчи боб тавба зикрида бўлиб, у ҳидоятнинг бош манзили, нафснинг энгишнинг асосий шарти, Оллоҳдан нажот сўраш вақти келганини билдиради. Навоий наздида тавба бахтсизлик йўлининг охири ва ҳидоят йўлининг бошланиши. Тавба гуноҳкор банданинг кўнгил кўзгусини гуноҳ зангидан тозалайди, авф сайқали билан ўша кўзгу юзини ёритади.

Ҳақдин ангаким етти иноят вақти,
Кўнгил ёмон феъли сироят вақти,
Исёнига фош ўлур вақти,
Бу бўлди ҳидоятқа бидоят вақти³.

Агар Оллоҳдан иноят вақти етса, ёмон феъллар кўнглини тирнайди. Айб-гуноҳ исёнлари фош бўлади, уларни тўхташни вақти келгани ҳидоятнинг бош манзили эканини англатади.

Қаноат-эҳтиёжсизлик, шукроналик, нафснинг заволи. Қаноат инсоннинг ҳоқисорлик, поклик манзилига элтувчи кема. “Қаноат зикри”га бағишланган бобда кимки қаноатли бўлса, эл орасида хурматли бўлиши, тамаъу ҳирсга ошналығы бўлган киши эса яхши-ёмон ичида хорлиги ва бахтсизликка дучор бўлиши ҳақида қуйидаги рубоий келтирилади:

Ҳар кимки қаноат тарафи нисбати бор,
Барча эл аро тавозуъу иззати бор,
Улким тамаъу ҳирс била улфати бор,
Яхши-ямон ичра зиллату накбати бор⁴.

Сабр – инсонни нафсоний истаклардан тийилиши, ҳар қандай синовга чидам билан турмоқ, қийноқ-азобга дош бериш, натижада эса мукофотга эришиш бахтидир. Алишер Навоий мусибатларга сабр-тоқат қилган кишига захрини болга, тиканини гулга айлантирувчи бахт насиб қилишини ёзади.

Кимки ҳар шиддат аро сабру таҳаммул айлади,
Бахт анинг нишини нўшу хорини гул айлади⁵.

Маҳбуб ул-қулуб асарининг учинчи қисмида ҳикматлар, танбеҳ ва фойдали маслаҳатлар хусусида сўз юритилади. Бу қисмда олам ва одам, суръат ва сийрат, саҳоват ва ҳиммат, вафо ва садоқат, илм ва бойлик, шукр ва узр, тил одоби, нафс, нодонлик ва ҳайвонийлик, яхшилик каби масалаларга бағишланган танбеҳлар, ҳикматли сўзлар, мақоллар келтирилади. Бу эса асарнинг мазмунини, ғоявий ва бадиий қимматини оширишга хизмат қилади. Кўп

¹ Навоий А.Маҳбуб ул-қулуб. –Т.: Sano-standart, 2018. 48-49 бетлар.

² Навоий А.Маҳбуб ул-қулуб. –Т.: Sano-standart, 2018 .Б – 50.

³ Навоий А.Маҳбуб ул-қулуб. –Т.: Sano-standart, 2018 .Б – 65.

⁴ Навоий А.Маҳбуб ул-қулуб. –Т.: Sano-standart, 2018 .Б – 73.

⁵ Навоий А.Маҳбуб ул-қулуб. –Т.: Sano-standart, 2018 .Б – 50.

гапириш ва кўп емоқликнинг зарари тўғрисида : “Тан беморлиги сабаби – кўп емоқ ва қалб беморлигининг сабаби эса кўп сўзламоқдир”¹. Демак, кўп емоқ нафсга мубталолик бўлса, кўп гапириш – сўзга мағрурлик, худбинликка сифати ҳисобланади.

Одамийликнинг энг олий фазилатларидан бири саховат қилишдир. Саховат ҳиммат аҳли учун хос бўлиб, ночор кишига зарур вақтда қилинадиган яхшилик, кўмак ва эҳсондир. А.Навоий бу ҳақда “Зарур вақтда берилган эски чопон ва бўз тўн – саховат, бемаҳал берилган зарбоф чопон – ярамаслик. Таомил увол бўлмасин, десанг – едир, либосим эскирмасин, десанг – кийдир”². Ушбу ўғитдан маълум бўлаётирки сахийлик ва ахийлик (ўз молини тўлиғича ночорларга инъом этиш, ўз манфатидан ўзгалар манфатини устун қўйиш) инсонни шарафловчи, уни комиллик сари етакловчи улуғ фазилатдир.

Хулоса қилиб айтганда, Алишер Навоийнинг мазкур асарида илгари сурилган фалсафий, ижтимоий, ахлоқий-дидактик мотивлар бани-башарнинг маънавий камолатига, жамият тараққиётига, қалб поклигига хизмат қилувчи қомусий обида сифатида хизмат қилади.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Навоий А.Маҳбуб ул-қулуб. –Т.: Sano-standart, 2018 .-Б .235
2. Навоий А.Танланган асарлар –Т.: СМИ-АША,2009.Б-695
3. Йўлдош Қ, Йўлдош М. Бадиий таҳлил асослари–Т.: 2016. -Б.464
4. Каримов Б. Адабиётшунослик методологияси. –Т.: Мухаррир, 2011. -Б.196.

¹ Навоий А.Маҳбуб ул-қулуб. –Т.: Sano-standart, 2018 .Б – 97

² Навоий А.Маҳбуб ул-қулуб. –Т.: Sano-standart, 2018 .Б – 109

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 29-КЎП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ**

(8-қисм)

Масъул мухаррир: Файзиев Шохруд Фармонович
Мусахҳиҳ: Файзиев Фаррух Фармонович
Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Эълон қилиш муддати: 30.06.2021

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000